

Anläggningsforum

Trafikverket – Sveriges Byggindustrier, BI – Svenska Teknik & Designföretagen, STD

Temaspecifikation Klimat och Miljö

Anläggningsforum – Temaspecifikation Klimat och Miljö

1 Projektmål och syfte

Inom Anläggningsforum, en branschsamverkan mellan Sveriges Byggindustrier, Svenska Teknik&Designföretagen och Trafikverket, ingår "Klimat och Miljö" som ett temaområde inom Hållbarhetsbegreppet.

Miljö och då särskilt klimatfrågan hanteras på många håll. Företag, myndigheter och organisationer sätter egna klimatmål och det pågår många utvecklingsarbeten i branschen och i akademiska världen. Temaområdet Klimat och Miljö kan bli den centrala konstellation som nu saknas för att underlätta framdriften och effekten av olika initiativ och pågående satsningar. Temagruppen kan inventera pågående projekt/satsningar och kommer utgöra ett bra forum för att diskutera klimatkrav, sätt att beräkna, följa upp och deklarerar växthusgaser. Målet är att nå en effektiv och aktiv styrning i bygg- och anläggningsprojekt, som bidrar till Sveriges ambition med att vara ett av de första fossilfria välfärdsländerna i världen. För detta krävs samarbete kring:

- Långsiktiga strategier – vart ska vi nå, var är vi nu?
- Utveckling av verifierbara system för beräkning av klimatpåverkan
- Hållbara upphandlingar för att ge hävstång för en hållbar utveckling

2 Avgränsningar och kopplingar till andra projekt eller uppdrag

I Anläggningsforum har "Hållbarhet" delats upp i temaområde "Social hållbarhet" och "Klimat och Miljö". Ekonomisk hållbarhet hanteras i temaområde "Produktivitet" och arbetsmiljö i temaområde "Arbetsmiljö". Ordet *klimat* ska i detta tema läsas som *emissioner av växthusgaser (CO₂e)*.

Hållbarhet kan definieras på en mängd olika sätt och låter sig inte så lätt delas upp i ekonomi, miljö, socialt, utan ofta finns det överlapp mellan olika aspekter. Av delvis samma skäl uppstår mål- och intressekonflikter, som blir en viktig del för projektet att analysera samt adressera vart frågan/saken bör tas omhand. SBUF-projektet "Verifierad klimatbelastning" är det som idag närmast liknar en branschsamverkan kring klimatfrågorna. Det är just ett *projekt* och denna temasamverkan kan därför ersätta den plattform för diskussioner som där funnits. Det finns givetvis även ett fortsatt behov av branschgemensamma FOI- och utvecklingsprojekt.

3 Resurser

För Temaområde Klimat och Miljö erfordras kompetenser inom upphandling/affärsmodeller, beräkningsverktyg/klimatkalkylmodeller, teknikutveckling och miljö samt eventuellt kommer det att finnas behov av en kommunikatör. Temaledningen, som utgör en kärntrupp med ca två deltagare per organisation, fungerar som sammanhållande och utgör kanaler för delprojekten. Därutöver erfordras ytterligare medverkan från organisationerna i de olika delprojekten. Sannolikt krävs en ordentlig insats från början för att snabbt skapa överblick och prioritera insatserna. Det kan delvis göras i workshopform där ett flertal medverkande bjuds in men som summeras av Temaledningen. Önskvärt är tillgång till skrivande konsult alternativt kommunikatör.

Projektet startar 2017 och pågår två år eller längre.

4 Projekttidplaner

4.1 Tidplan

2017

Kvartal 1

Upptartsmöte samt workshop 1: Omfattning, avgränsningar, prioriterade aktiviteter, vem gör vad, kommunikation, planera workshop och seminarier. Resultat: detaljerade målbeskrivningar och tidplaner för kommande delprojekt. I avsnitt 5, nedan, beskrivs hittills föreslagna delprojekt översiktligt.

Kvartal 2-4

Delprojekt 2 (upphandlingskrav) prioriteras att börja med. Delprojekt 4 (effektiv och aktiv styrning) hänger samman med dp 2 och ska också bedrivas under 2017.

Kvartal 4

Seminarium med goda exempel på hur vi jobbar för ett fossiloberoende Sverige 2050 (2045).

Avgränsat eller osäkert under 2017:

- Delprojekt 1 (strategier för hållbar utveckling) beskriver egentligen den riktning vi bör ha utifrån nationella och globala mål. Beslut tas 2017 om dp 1 ska genomföras exempelvis via workshop och avrapportering.
- Delprojekt 3 (målkonflikter mm) prioriteras inte i nuläget.

2018

Delprojekten fortsätter.

4.2 Milstolpeplan

Workshop 1 "Nulägesanalys och vart ska vi nå?" eller "Backcasting fossilfritt 2050 – hur når vi dit?" Syfte: att fånga upp behov och säkerställa föreslagna inriktningar på delprojekt.

Övriga milstolpar beslutas efter upptartsmöte och workshop 1.

5 Projekt

Arbetena genomförs med fördel bl. a genom öppna workshop. Resultaten presenteras vid seminarier och i rapportform. Avstämningar med Styrgruppen och Sekretariatet om framdrift och fortsatta aktiviteter. Förankringar i våra organisationer och utbyte med andra aktörer som kommuner/städer, andra branscher, upphandlingsmyndighet etc.

1 Långsiktiga strategier för hållbar utveckling – vart ska vi nå, var är vi nu?

Konkretisera de globala och nationella målen för bygg- och anläggningsbranschen som grund för att jobba mer systematiskt och integrerat med mål, krav, risker och konflikter. Gemensamma definitioner av begrepp, omfattning och avgränsningar. Skapa tydlighet: "Man måste förstå för att kunna förändra." Projektet genomförs genom workshop, intervjuer och analyser. Det kan också göras som utredning och utgöra en bas för att sätta mål, välja kriterier och se vad vi måste följa upp.

2 Upphandlingskrav för minskade CO2-utsläpp, "klimatkrav" (prioriterat 2017)

Hur fungerar klimatkrav som idag ställs? Hur utformas de på bästa sätt och hur ska de värderas och följas upp? Behöver vi ett eller flera gemensamma verktyg och vem ska tillhandahålla det? Data måste

kunna användas och byggas på i hela leveranskedjan, från materialproduktion via utformning till färdig anläggning. Hur samverkar vi i Norden och med andra europeiska länder?

Genomförs genom dialoger/diskussioner om kalkylverktyg och pilotprojekt. Möjlig samverkan med Upphandlingsmyndigheten. Ovanstående delprojekt skulle kunna utökas till "hållbara upphandlingskrav – välj hållbara investeringar" för att bättre styra mot de globala hållbarhetsmålen s.k. Agenda 2030.

Resultat presenteras löpande och vid seminarium.

3 Säkerhet, tillgänglighet, produktivitet och miljömålskonflikter (ej prioriterat 2017)

Klimatkrav måste sättas i perspektiv till andra krav och lokala eller platsspecifika förutsättningar. Synliggör och analysera målkonflikterna och behovet av avvägningar. Det råder olika uppfattningar om olika mål, krav och villkor vilket leder till bristande avvägningar och proportioner i beslut. Det saknas stöd för att nå balans i ett hållbarhetsperspektiv. Viktig aktör i en samverkan är tillsynsmyndigheter som är en av krav-/villkorsställarna. Projektet genomförs genom inventering av målkonflikter via workshop eller intervjuer. Analysen kräver ett gediget arbete och djupdykningar som fordrar konsult- eller forskarinsats.

Resultat av inventering i rapport. Analysen genomförs och presenteras i rapportform förutsatt att särskild budget och utförare finns.

4 Effektiv och aktiv styrning i bygg- och anläggningsprojekt (prioriterat 2017)

Hållbarhetsbedömningar, certifieringar, miljövarudeklarationer (EPD), klimatkalkyler kan leda och hjälpa i arbetet för hållbar utveckling, men kan tappa i trovärdighet om det blir för komplicerat eller om ambitionerna sätts för lågt. Det finns många utmaningar, som t.ex. kommunikation, välja rätt nivå, transparens i uppföljningar och resultatmätningar. Standardiserade och/eller kompatibla metoder. Möjligheterna eller begränsningarna ligger i digitala informationssystem som BIM.

Genomförs genom en syntes av de olika delprojekten. En effektiv styrning är själva syftet med projektet.

Resultat redovisas vid seminarium och dialog med berörda aktörer.

6 Projektbudget

Tema-/projektdeltagarna medverkar med egen tid. Ingen gemensam budget finns allokerad till temat.

Vissa behov som identifieras i projekten kan slussas vidare till att bli forsknings- och utvecklingsinsatser.

7 Projektorganisation

Temaledare: Åsa Lindgren, TRV

En temaledning "kärngrupp" med minst två personer på någorlunda beslutande nivå från vardera organisation.

Arbets- och fokusgrupper med delprojektledare driver de beslutade delprojekten.

BI: Maria Brogren, Lars Redzer. Magnus Alfredsson och Annelie Evers, NCC.

STD: Ulf Wiklund och Birgitta Olofsson(?) Tyréns.

TRV: Jonas Melén (upphandling) och Susanna Toller (klimatkalkyl, EPD) samt övriga medverkande i klimatkravsgruppen.

Inbjudan till medverkan i ett branschforum bör göras till entreprenörer, konsulter, materialindustrin och utvalda institut.

8 Riskhantering i projekt?

- Svårt för medverkande att avsätta tid, deltagare kan bli sjuka eller sluta. Kan förebyggas med tydliga projektbeskrivningar och tidplaner och genom att involvera flera personer per organisation.
- Projektet sväller, vi tappar greppet. Kan förebyggas genom avstämningsmöten med Beredningsgruppen om avgränsningar och inriktning.

9 Projektets kommunikationsplan

Arbete med delprojekt rapporteras vid seminarier och i rapportform. Om det passar kan artiklar publiceras i branschtidningar eller andra fora. Avstämningar görs med Beredningsgruppen och Sekretariatet om framdrift och fortsatta aktiviteter. Förankringar i våra respektive organisationer och utbyte med andra aktörer som kommuner/städer, andra branscher, möjligen departement och andra länder.

En kommunikatör kopplas med fördel till projektet.

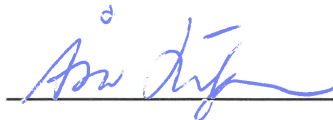
10 Implementering och stängning av projektet

Diskuteras och beslutas tillsammans med Styrgruppen.

Datum 2017-04-25

Ali Sadeghi, ordf, Styrgrupp

Åsa Lindgren, Temaledare